

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

11. Aspernationis sui frequentatio: & cauenda nonnulla.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT XI.

*Eius rei frequentatio, & nonnulla cauenda
commendantur.*

EX iis quæ proximè dicta sunt, iam constat, & facilè, & in rebus omnibus, omnium rerum procreatarum, atque exinde nostram inanitatem deprehendi posse, si (quod de auicula quadam alienis plumis induta fabulantur) à nobis, & ab alijs, quidquid aliunde mutuatum, & quidquid alienæ potestatis, alienique iuris est secernere, auctoriq; & vero Domino suo, tribuere consuefcimus. quod vt fiat, erit animus ab his infimis, & in oculos incurrentibus, ad supremam & omnia gubernantem, perq; omnia peruagantem causam euocandus, idq; quàm fieri poterit crebrius: harum enim cogitationum vsurpatione frequentata, & facilior ipso vsu, & gratior redditur.

Illud tamen creberrimum & propè perpetuum sit, vt nos nihil esse, nihil posse, nobis cuncta confirmet: qua certè veritate, si modò animum aduertere voluerimus, & nihil esse testatius, & nihil magis obuium reperiemus. Erenim, cum non simus verè dicendi posse, quod non nisi alterius ope possumus, quamcumque nos in partè verterimus, nihil nos posse deprehendemus, nò molestias, morbos, culices, pulices, æstum, frigus, ventos, imbres, angores, dolores, ignorantiam, mala denique vlla depellere; non iucunda, exoptata, aut bona vlla pro voluntate euocare, firmare, retinere: vndique alijs, & quidem vilissimarum etiam & egentissimarum rerum fouemur auxilijs, nostraq; inopia sustentandæ corroganda vndique & emendicanda sunt adiumenta. Cibum, quando esuris; aurum, quando indiges; sanitatem, cum ægrotas; gaudium, cum tristaris; honorem, cum infamaris; & quid pluribus est opus, vllamne etiam rem minimam, vlli hominum datum est, cum voluerit, & solius voluntatis imperio excitare? O impotentissimam, si quod res est fateri voluerimus, hominum impotentiam? quid enim iustius, quàm vt qui nihil sumus, nihil possumus? eodemq; in nobis nexu coniugata perseuerent, nihil esse, nihil posse: nobisq; tunc quoque cum minùs volumus, id nobis ipsa nostra desideria exprobrent. quid enim vanissime hominum, cum tibi de te multa sperata promittis, cum eruditionis, prudentiæ, sanctitatis, multiplicisq; gratiæ opinionem, cum honores, munia, dignitates aut deferendas, aut comparandas concupiscis, dum te hæc tua cogitatio magnam aliquem mentitur; non intelligis, quàm verè, te nihil posse, tuorum tibi desideriorum potestatem esse negatam loquatur? & ecce ita desipis, vt te potius in certa & sperata vanitas inflet, quàm certa & præsens impotentia intra veritatis limites teneat?

Verè

Verè etenim, vt clariùs enunciemus, hoc tibi tua ista cogitatio loquitur, & re ipsa ostendit; & in hac tua desideratione qua mentitua obicit, Honores, gloriam, diuitias, potentiam ambio, illasque mihi spero non indigno deferendas; euidentissimè proferis, credere te, multum in illis boni latere, plurimumque felicitati tuae deesse, quamdiu illis cares: vnde sic consequens, vt inuitus careas, & quoniam inuitus cares, id quoque simul videas, non tua sed alienæ potestatis eas esse, ac proinde inopiam impotentiamque agnoscas tuam, qui quæ maximè concupiscis, ea omnium minimè pro tuo arbitrio comparare possis. ex quo id quoque efficitur, vt quantumuis illa compararis, inde tamen bonis tuis certum aliquem accessum factum esse affirmare non possis: cum enim id ab aliena potestate ita proficiscatur, vt à tua esse non possit, facillè animaduertis, esse mille casibus obnoxium, fermeque vt perseveret, ab aliena voluntate pendere, ac pro rerum humanarum inconstantia, nihil admodum noui futurum, si vel incursum hostium, vel incendio, ruina, calamitate improuisa è diuite pauper euadis, si aueris hominum animis, honore, gloria, opinione spoliatus; ijs omnibus ad quæ tantopere aspiraueras excidis. Ex quibus id certissimè efficitur, vt ad desideria explenda, ad bona retinenda, ad felicitatem fructandam, tibi omnem facultatem ademptam esse, tuas solius vites si spectes, necessariò fatendum sit.

Inuat autem considerare, quàm, ad hoc ipsam nobis commendandum, ipsa sit opportuna desiderandi vis, qua cum frequentissimè tangamur, semper tamen in res absentes & nondum in nostra potestate sitas, fertur: inde verò gradus fiat, vt, quemadmodum desideriorum consecutionem, ita etiam eorum quæ iam consecuti sumus conseruationem, non in nostra, sed in aliena semper esse potestate videamus, vnde donique nihil nos posse, nihil esse verissima ratiocinatione colligamus. Et quoniam è dictis hæc patent, ad alia veniamus.

Cumque adeò multa, ne dicam omnia, nostræ nos inanitatis, impotentia, miseria, infirmitatis, humilitatis commonefaciant; cauendum tamen, ne inani nescio cuius complacenta vanissima afflatu, id quidquid nobis inditum fuerit boni infectum pereat: sic enim omnem eius vndecumque affulgentis speciem, intimis haurimus medullis, vt statim speretis ceteris ad eam toti conuertamur, & conditionis infelicissima sorte, illo omni bono excidamus, quod magno labore steterat. Sed hoc monitum, ne oscitantibus & incuris elabatur, exemplis præstat illustrare: eo enim non satis animaduertis, primus (vt vidimus) corruit Angelus, fermeque fortissimus quisque hominum vulnere patuit, dum sensim inro serpens complacenta, libidinum in penetralia cordis aperit, ac mox eius arce occupata, totos aduentanti, sibi que cognatae superbiae, aditus pandit.

Finge

Finge igitur, frater carissime, bellè & pro votis aliquid cessisse, exempli causa; conciones ad populum, ad literatos, ad Religiosos, ad adolefcetes, aut quosuis alios habueris, multiq̄ue inde ad meliorem frugem traducti sint. Negotia, lites, res implexas, propeq̄ue desperatas, seu in iudicio, seu apud viros principes, summa prudentia, desiderato fine concluderis. Peccatoris obstinati animum, seu confessione excipienda, seu conuersatione, seu monitis, aliãve via emolliueris. Ad extrema iam & perniciofa respectantem, inde reuocatum, ad saluberrima & præstantissima, multo sudore conuerteris. Summis pariter, & imis, & vtilis admodum & gratus habearis. Denique, vt non sola priuata consecrè, faciamus te in publicũ, loeieratibus hominum, informationi morum, eruderãdã antiquitati, scientijs illustrandis, amplificandã religioni, vrbium & regnorum commodis mirè vtilem esse, totiusq̄ue generis humani bono, singulariter natum: Clarè tibi, vereq̄ue edico; quo plura per te bona perfecta conspicias, eo pluribus circumuallaris insidijs, eo grauiora & flebiliora damna, ni diligentius caueris, incurres; ecce enim, modò ipsa tibi res occurrent, suamq̄ue vtilitatem obtudent, modò lenes hominum iusturri blanda laude titillabunt, modò ipsa rectè facti conscientia, iam tibi aliquem te esse mentietur, modò (quod periculosissimum est) contra deprimentem, aut ingratum, aut æmulum quempiam, indignatio (mala defensoria) insurget, tuaq̄ue præclarè facta enarrans, dum te tibi ea vendicare docet, factu subeunte, veris bonis profus exspoliatum nudabit.

Attende igitur tibi, mi frater, illudq̄ue pro certo habeas, præsentissimum omnis virtutis, rectèq̄; factorum venenum esse omnem, etiam leuissimam complacentiam, quotiescumque tibi in tuis places, tibi aliquid tribuis, teq̄; aliquem esse opinaris. Hæc, aut iam ruina est, aut ad ruinam, & ad id quidquid boni effeceris, subruendum, via certissima: quare id omne quod ei cognatum est, instar damnosissimã rei perhorresce, primo in sui ortu cogitationes eas obrue; sermonem omnem eò deuergentem totus auersare, & fac vt auribus ingratus insonet: Prædonem, animã tuã nequissimum prædonem in clama: Quid mihi blãdinini, incurstantia in oculos benefacta quasi mea? quid molesti estis insidiosi laudatores? itane, virtutem laudando, virtutem ereptumitis? mihi canitis, Annon istum & istum ad Deum reduxisti? ò insidias! vt scilicet, iram Dei mea prouocante superbia, retrorsum ferantur? Et quis bona facit, nisi tu Deus meus, qui solus bonus es? si me admouisti, nequam instrumentum, & bonum ipse fecisti, indene vt mihi aliquid tribuam, & te non magis admirer, cuius tanta fuit bonitas, vt à bene faciendo, nec per meam improbitatem retardari potuerit, & me quamuis improbissimum, ad alicuius boni effectiõnem adhibere dignata sit? Deus meus, quid est meum, quod non mihi displiceat: quid est tuum, quod non mihi summoperè placeat? Da mihi, ò veri & boni omnis auctor, da semper hunc sensum; expelle omnem à me rectè factorum complacẽtiam. Quamquam, quid à me rectè factorum dico, cum à me, nihil nisi prauè peruerseque fiat, à te solo

rectè fiat: verius vt fuerit, si petiero, vt me hoc intellectu dones, quo percipiam, quàm nihil à me rectè fiat? Hoc igitur, quàm possum obnixè postulo, ex quo id etiam sequatur, vt eorum quæ per me rectius forsàn effeceris, nulla vanior in animum meum complacentia surrepat, sed purè & integrè, laudem omnem in te auctorem consummatoremque cunctorum refundam.

Sed de hoc monito plura non addam: vehementer tamen illud, non singulis tantùm Religiosis, sed totis ipsis cœtibus commendo: sic enim fiet, vt neque se familijs alijs præferant, magnique semper illas faciant, neque res suas, aut sapius, & importunius, aut in maius efferant, neque à priuatis, aut publicis, quidquam quasi suo iure, & ob rerum gestarum meritum postulent, & (quod consequens est) de nemine vniquam, quasi suis rectè factis ingrato expostulent, patientes semper & humiles, omniaque quæ in ipsos conferantur beneficia, ingratis & immerentibus conferri, re vera, & ex animo credentes. Verùm ad aliud accedamus.

Cumque in benè factis, ne quid nobis arrogemus cautum sit; id etiam caueamus, ne cuiuscumque quantumlibet leuissimæ molestiæ, depulsionem nobis acceptam feramus. Tanta enim naturæ nostræ, aduersus omnes incurfus, imbecillitas est, vt suis solius viribus fatiscat, nec stare possit, nisi diuino præsidio fulciatur; quo tamen destituitur, quoties illius se non indigam credit; at vbi egestatem agnoscit suam, præstò adest auxiliator Deus. Firmè igitur stabis, & (vt quod agimus, eloquar) infractus perseuerabis, si neque in benefactis tibi plaudas, omnemque molestiarum omnium victoriam soli Deo tribuas; quo sine te vincendum, te quouis pænè momento, ab omni recto vitæ proposito, in quæuis vitia, & summa mala deturbandum, adedò pro comperto habeas, vt hanc ipsam veritatem passim, creberrimis in euentis, ipse tibi quodammodo palpare videaris.

Sed vide quomodo id in singulis euincam. Æstus aut frigoris, etiam leuis molestia occurrat, illa, si me Deus mihi reliquerit, me sensim ab omni calle recto dimouebit: quomodo, inquis? nempe primò erit molesta, tum sequetur indignatio, inde obmurmuratio, tum impatiens desiderium depellendi, fastidium eius vitæ instituti in quo non sibi liceat pro libito consulere: dumque impunè hæc in animum penetrant, nouæ res agitantur, veteribusque & melioribus consilijs pulsus, deteriora succedunt. Audi aliud; sit quispiam qui, vt sit, à mea narratione, vel opinione modicè modesteque dissentiat; hoc vnum, nisi Deus affuerit, euentendis vitæ meæ rationibus est satis: etenim durius id mihi incidet, acerbè compellabo, & quamuis moderatior alter conticescat, efferuescam, iritabo nolentem, arrogantem, mendacem, imperitè audacem nuncupabo, in odia, rixas, pugnam, vulnerationem erumpam, & abs illo in æternum implacabili similitate diuellar: ita planè fiet, neque me per abrupta præcipiti rotatu ruentem ipse poterò continere, ne ad

ima deuoluat. Attexamus & alia: Silentij legem quopiam sermone violari-
 rim, leuem aliquam iustamque pœnam infligat Præpositus: hîc, nisi fauerit
 Deus, omnino subruar: acerbiore primo vultu excipiam, tum verò animad-
 uertente id, leniterque admonente Superiore, quodd leuem iustamque pœ-
 nam, quæ vltro expetenda fuerat, nimum delicatus auerfer; acrior infur-
 gam, remurmurabo, potuisse id ferri, seuerius omnia exigi, nihil quod meum
 sit placere; inde imperium derectabo, & contumacia in crescente, obedi-
 tiæ suauē iugum superba ceruice excutiam. Pulsset animum inanissimæ cuius-
 piam gloriolæ cupido, non tantum illam sitientissimè exsorbebo, sed eius
 gustatione iritatus, eousque superbia ebriabor, donec omnes præ me fasti-
 diens, Deo & hominibus exosus euadam. Orationis tempus ingruat, oscitan-
 ter & cum tædio illam peragam, inde mox tepor, rerum quæ ad spiritum fa-
 ciunt neglectus, languor & remissio animi, eorum quæ sensus oblectent de-
 siderium, profusa mens ad externa & vana, vnde tandem, quasi negatis ho-
 nestioribus, ad spurcissimas oblectationes desciscatur. Et quidem ad has vs-
 que aded natura proni sunt homines, vt ab omni omnino castitatis amore,
 (non sustentante Dei gratia) sexcentis die vno, me deturbandum certò
 sciam: quauis enim occasione, imò cogitatione oblata, primò leniter admitte-
 tur, tum etiam blandiendo colludetur, placebit, iritabit ardentius, & denique
 quasi furiosa, cæco secum impetu rapiet omnia, omnemque honesti speciem
 funditus euellat. Quid exequar, quàm leui momento, diuinarum virtutum
 fidei, spei, caritatis, ceterarumque omnium fundamenta quatiantur? pau-
 ca ista sufficiant, vt Sapienti occasio detur, & sapientior euadas, ac vbi-
 que agnoscas, *quoniam creaturae Dei factæ sunt in tentationem animabus hominum, & in Sap. 14.*
muscipulam pedibus insipientium: quamque sit verum quod è S. Antonio retuli-
 mus; ab ipsis vsque cælis ad terras, omnia laqueis esse plenissima: nec esse
 præter humiles, qui effugere queat: horum enim adiutorium in nomine Do-
 mini, qui euellit è laqueo pedes eorum, & sub vmbra alarum suarum protegit
 eos, angelorumque, ne quid exterreat, ne quid lædat, amico exercitu circum-
 uallat.